چیرۆکنووسی منداڵان ماری پۆپ ئۆسبۆرن.. رۆزا شوان

خاتوو (ماری پۆپ ئۆسبۆرن)، نووسەرێکی بە ناوبانگی ئەمریکی و جیهانییە، لە بواری ئەدبیاتی منداڵان. بە تایبەتیش لە نووسینی چیرۆکدا. تا ئێستا زیاتر لە (١٠٠) کتێبی بۆ منداڵان و لاوان نووسیوە و چاپیکردوون، کە (٦٠) لە کتێبەکانی چیرۆکن بۆ منداڵان. نووسین و چیرۆکەکانی، گەلێ بابەتی هەمەڕەنگەیان لەخۆگرتوون. وەک، ئەفسانە، داستان، فۆلکلۆری، فانتازی، ژیاننامە، نهینییەکان، کتێبی وێنەدار، کتێبی تایبەت بە منداڵانی زۆر بچووک، حیکایەت و ئەفسانەکانی گەلانی جیهان.

ماری پۆپ، لە (٢٠/ مای/ ١٩٤٩) لە (فۆرت سیل) لە ئەکلاهۆما، لە ئەمریکا، لە خێزانێکی سەربازی لەدایکبووە. باوکی ناوی (ویلیام پۆپ) و دایکی ناوی(بارکەت دیکنز پۆپ) ە. دایکی سەربازێکی جەنگی بوو. دوو خوشک و دوو برا بوون. بە هۆی کاری باوک و دایکییەوە، زوو زوو ماڵیان دەگوێزرایەوە، ماوەیەک لە فرجینیا و واشنتۆن ژیاون. ئەم جێگۆڕکێیانە، مایەی خۆشی و شادی بووە بۆ ماری پۆپ.

ماری پۆپ، خوێندنی درامای، لە زانکۆی (کارۆلینای باکوور) لە (تشابل هیل) تەواو کردووە. هۆگری داستان و ئەفسانە و فۆلکلۆر و رۆشنبیریی هەموو گەلانی جیهان بوو. سەردانی زۆربەی وڵاتانی ئەوروپای کردووە. لەوانەش: نەمسا، فەرەنسا، یۆنان، ئەلمانیا، ئیتالیا، هۆڵەندا،… هتد. (١٦) لە وڵاتی ئاسیاش گەڕا، لەوانە: ژاپۆن، پاکستان، ئەفغانستان، ئێران، عێراق، چەندین وڵاتی تر. بە مەبەستی سوود وەرگرتن و شارەزایی و ئاشنابوون بە کولتوور و داب و نەریتی گەلانی جیاواز. لە ئەفغانستان تووشی ژەهراویبوونی خوێن بوو، لە مردن رزگاری بوو.

ماری پۆپ تا ئەمڕۆش، پاڵپشت و داکۆکیکەرێکی چالاکە لە نەهێشتنی نەخوێندەواری لەناو منداڵانی جیهاندا.

ماری لە ساڵی (١٩٧٦) لەگەڵ (ویل ئۆسبۆرن) هاوسەرگیریی کرد. کە لە بواری درما کاری دەکرد. ماری لە ئێستا تەمەنی (٧٤) ساڵە و بەردەوامە لە نووسین بۆ منداڵان. لە ساڵی (٢٠١٣) دا، لە لایەن (زانکۆی کارۆلینیای باکوور) ەوە، خەڵاتی رێزلێنانی (دکتۆرای

شانازی) یان لە (ئەدەبیات) دا پێبەخشی.
ماری ئۆسبەرن، بە نووسین و بڵاوکردنەوەی زنجیرە کتێبی پڕفرۆشی (ماڵی داری ئەفسووناوی) ناوبانگێکی زۆری بە دەستهێنا. لە ساڵی (١٩٩٢) دا، یەکەم کتێبی چیرۆکی (ماڵی داری ئەفسووناوی) لەژێر ناوی (دیناسۆرەکانی پێش تاریکی) بڵاوکردەوە. چیرۆکەکانی ماڵی داری ئەفسووناوی، سەرجەم چواردە چیرۆکن و لە چواردە کتێبدا بڵاویکردوونەتەوە. کاراکتەرە سەرەکییەکانی ئەم چیرۆکانە، خوشک و براکەی (جاک) و (ئانی) ین. نوێنەرایەتی ئەو سەرگەردانانە دەکەن، کە لە ڕێگەی داری ئەفسووناوییەوە دەچنە ناو جیاوازییەکانەوە.
چیرۆکی (ماڵی داری ئەفسووناوی) وەریانگێڕاون بۆ (٣٥) زمانی جیهانی. تا ئێستا زیاتریش لە (١٣٤) ملیۆن دانە، لە سەرانسەری جیهاندا، لەم کتێبە فرۆشراوە. لە ساڵی (٢٠٠٧) یشدا، ئەم کتێبە، بۆ ماوەی (١٣٢) هەفتە، لە لیستی پڕفرۆشترین کتێبەکانی (نیۆیۆرک تایمز) بوو.
چیرۆکی (چەتەوڵێک) یەکەمین کتێبی زنجیرە چیرۆکی ئۆدیسییەی ماری پۆپە، کە لە حیکایەت و داستانەکانی (هۆمیرۆس) ی یۆنانییەوە وەرگرتووە، بە شێوەیەکی ئاسان و کورت و بە زمانێکی شیرین بۆ منداڵانی داڕشتوونەتەوە.
ئەمەش ناوی چەند چیرۆکێکی، لە زنجیرە چیرۆکەکانی (ماڵی داری ئەفسووناوی):
(دیناسۆرەکانی پێش تاریکی، قەڵای تەمومژ، لە نیوەشەودا لەسەر مانگ، ئاوابوونی خۆر، دۆلفینەکان، ڕۆژی شای ئەژدیها، ڕاکە.. ڕاکە بۆ ئەوپەڕی تواناتەوە،… هتد).
شایەنی باسیشە، چیرۆکی (ماڵی داری ئەفسووناوی) کراوە بە فیلمی سینەمایی. بە ئامادەبوونی ماری پۆپ، لە فێستیقاڵی سینەمایی، کە لە (٢٣/ ئۆکتۆبەر/ ١٩٩٢) لە (تۆکیۆ) ی پایتەختی ژاپۆن سازکرا، نمایشکرا.
ماری پۆپ، تا ئێستا لەسەر نووسینەکانی، چەندین خەڵاتی بەرز و ڕێزلێنانیان لە ئەمریکا و لە جیهان پێشکەش کردوون.
ماری پۆپ خاوەنی سامانێکی زۆرە. مووچەی نووسەری مانگانە (٤٠) هەزار دۆلار وەردەگرێت. بەڵام نووسەرێکی سۆشیالە و حەز بە ژیانێکی ئاسایی و خاکی دەکات.

ڕێزا شوان
نەرویج: ٢٠٢٣

(*) بە نووسیـنی ئەم بابەتە. سوودم لە چەنــد سایتەکی ئیـنگــلیزی وەرگرتــووە.